

15. Rakennustarkastusvirasto

Rakennustarkastusviraston uudelleenjärjestely toteutettiin 1.1.1964 alkaen. Kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan 27.11.1963 vahvistanut uuden johtosäännön, jonka mukaan virastossa, jonka päällikkönä toimi rakennustarkastaja, olivat seuraavat osastot: kansliaosasto, rakennuslupaosasto, tarkastusosasto ja valvontaosasto. Asiantuntijaeliminä olivat tarkastustoimikunta ja julkisivutoimikunta.

Rakennusvalvonnan jakaminen kolmeen toiminnalliseen pääkenttään, nimittäin lupamenettelyyn, varsinaiseen rakennustyön kentällä tapahtuvaan valvontaan sekä valmiiden rakennusten käyttöön ja niiden kuntoon ympäristöineen kohdistuvaan valvontaan, muodosti viraston organisaation perustan, johon neljäntenä liittyi kansliaosasto. Tämä ei ollut yksinomaan viraston ns. hallinnollinen osasto, vaan sen tehtävät kohdistuivat koko toimintakenttään osaston osallistuessa ratkaisevalla tavalla myös muiden osastojen toimintaedellytysten luomiseen.

Jatkuva valvonta säännönmukaisia valvontatoimenpiteitä suorittaen oli eräs viraston uusista tehtävistä. Uutta oli niinkään rakennusvalvonnan ulottaminen käsittämään rakennushygienian alaan liittyviä kysymyksiä samoin kuin pyrkimys päästä entistä enemmän vaikuttamaan kaupunkikuvan muodostumiseen ja rakennustaiteellisesti arvokkaiden rakennusten muodostaman kaupunkikuvan säilyttämiseen. Viranomaisten ja yksityisten rakentajain informoimiseksi oli julkaistava erilaisia rakennusvalvontaa koskevia ohjeita. Uusia tehtäviä olivat lisäksi v. 1963 vahvistetun rakennusjärjestyksen mukaan rakennustyötä varten tapahtuvaa kadun erilleen aitaamista koskevien anomusten ratkaisun siirtäminen rakennustarkastajalle samoin kuin rakennustarkastajan luvan vaativien rakennustoimenpiteiden laadullisen määrän lisääminen.

Henkilökunta. Viraston päällikkönä toimi rakennustarkast. Aulis Salo, kansliaosaston päällikkönä varat. Eeva Hämäläinen 13.2. lukien, yli-insinöörinä, joka toimi tarkastusosaston päällikkönä, dipl.ins. Olavi Törmänen 25.6. lukien ja valvontaosaston päällikkönä arkkite. Taisto Vainio 13.2. lukien. Rakennuslupaosaston osastopäällikön virkaa ei kertomusvuoden aikana voitu täyttää sopivien hakijoiden puuttuessa.

Edellisten lisäksi nimitettiin eri osastoihin kertomusvuoden aikana seuraavat viranhaltijat: kansliaosastoon 30. pl:n teknillisen sihteerin virkaan Aulis Samuelsson 9.4. lukien, 28. pl:n lainopillisen sihteerin viransijaiseksi Leo Hertzberg 15.10., 15. pl:n toimistonhoitajaksi Maija Soininen 6.2., 13. pl:n kanslistiksi Kaino Kuokkanen

4.2., 12. pl:n kanslistin viransijaiseksi Annikki Varjama 3.12., kahteen 12. pl:n toimistoapulaisen virkaan Elina Sainio ja Rea Ölander, molemmat 4.2., kahteen 10. pl:n toimistoapulaisen virkaan Ritva Mäkinen ja Lahja Säynätjoki, molemmat 6.2. sekä 7. pl:n tp. toimistoapulaisen virkaan Raita Pennanen 27.4. lukien;

rakennuslupaosastoon kahteen 30. pl:n tarkastusarkkitehdin virkaan Olavi Lahtinen ja Terttu Lavikainen, molemmat 22.10. lukien, 30. pl:n julkisivujen tarkastajaksi Taina Laine 9.4., 30. pl:n rakennushygieenikon virkaan Aulis Jormalainen 24.3., kahteen 29. pl:n arkkitehdin virkaan Risto Skogström ja Mauno Vuori, molemmat 22.10. lukien sekä kahteen 25. pl:n rakennusmestarin virkaan Alvar Lumivirta ja Valter Pekkanen, edellinen 24.3. ja jälkimmäinen 20.1. lukien;

tarkastusosastoon 30. pl:n tarkastusinsinööriksi Terttu Raveala, 29. pl:n tarkastusinsinööriksi Olavi Laine sekä 27. pl:n insinööriksi Asko Rahikka, kaikki kolme 22.10. lukien, 27. pl:n tp. insinöörin virkaan Eero Salonen 1.2., 27. pl:n valvojan rakennusmestarin virkaan Pentti Tapola 30.1., 25. pl:n rakennusmestarin virkaan Sven-Oskar Pihlström 30.1. sekä kahteen 22. pl:n rakennusmestarin virkaan Aaro Louhi 14.4. sekä Jorma Nikulainen 10.12. lukien;

valvontaosastoon 27. pl:n valvontainsinöörin virkaan Kaj Lindholm 24.3. lukien sekä kahteen 22. pl:n rakennusmestarin virkaan Vilho Kauppinen 10.12. ja Sulo Lehtonen 12.12. lukien.

Uuden organisaation mukaisten teknillisten virkojen täyttäminen tuotti vaikeuksia sopivien hakijoiden vähälukuisuuden tai heidän palkkavaatimustensa vuoksi. Vasta kaupunginvaltuuston tehtyä 17.6. päätöksen, jonka mukaan tällaisten virkojen palkkauksessa voitiin siirtyä sopimuspalkkajärjestelmään, saatiin suurin osa viroista täytetyksi kertomusvuoden aikana.

Viraston palveluksesta siirtyi eläkkeelle arkistonhoit. Sven v. Schoultz 1.2., yliarkkit. Toivo Tuovinen 1.4. ja rak.mest. Viking Öller 1.11.

Valvonta-alueet. Rakennusvalvontaa varten oli kaupungin alue jaettu läntiseen ja itäiseen valvonta-alueeseen, joka aluejako toteutettiin kaikilla rakennusvalvontaa suorittavilla osastoilla. Tarkastus- ja valvontaosaston suorittaman kenttävalvonnan selvittämiseksi jaettiin vielä kumpikin näistä alueista kolmeen valvontapiiriin. Tällaisen piirin valvonnan suoritti kummallakin osastolla yksi rakennusmestari. Tarkastusosaston tarkastusinsinöörien ja insinöörien suorittamaa kenttävalvontaa varten oli kaupungin alue jaettu neljään tarkastuspiiriin.

Viraston toiminta. Kertomusvuoden aikana oli rakennustoiminta edelliseen vuoteen verrattuna vilkkaampaa, mikä näkyy sekä valmistuneitten rakennusten että maistraatin myöntämien lupien määrän lisääntymisestä. Virallisten katselmusten määrä sen sijaan pienentyi, mikä johtui siitä, että katselmuskohteet olivat suurempia kuin edellisenä vuonna ja veivät vastaavasti enemmän aikaa.

K a n s l i a o s a s t o n päällikkönä oli osastopäällikkö ja muuna henkilökuntana lainopillinen sihteeri, teknillinen sihteeri, toimistonhoitaja, kirjaaja, kanslisteja, toimistoapulaisia ja vahtimestari sekä lisäksi tilapäisiä viranhaltijoita ja työsopimussuhteessa olevia henkilöitä.

Viraston uusien tehtävien joukosta on erikseen mainittava rakentajakunnan informointi. Tätä palvelumuotoa pidettiin siinä määrin tärkeänä, että sen tuloksellista suorittamista varten oli perustettu teknillisen sihteerin virka.

Samanaikaisesti virastokokonaisuuden uudelleenorganisoinnin kanssa kaupungin-

hallituksen järjestelytoimisto oli suorittanut kansliaosastoa koskevan toimistoteknillisen tutkimuksen, jonka tuloksista oli ehkä tärkein ns. keskusrekisterin perustaminen. Tämä käsitti kirjaamon, kortiston ja arkiston toimien kaikkien valvontatoimenpiteiden rekisterinä.

Rakennuslupaosaston päällikkönä oli yliarkkitehti ja muuna henkilökuntana tarkastusarkkitehti, arkkitehti, julkisivujen tarkastaja, rakennushygieenikko, koneteknillisiä tarkastajia ja rakennusmestareita sekä lisäksi tilapäisiä viranhaltijoita ja työsopimussuhteessa olevia henkilöitä.

Osaston päätehtävänä oli virastolle jätettyjen rakennus- ja maistraatinlupahakemusten tarkastaminen, niistä maistraatille annettavien rakennustarkastajan lausuntojen valmisteleminen, rakennustarkastajan lupahakemusten tutkiminen ja niitä koskevien päätösten valmisteleminen. Yhteiskunnan toimesta rakentamiseen kohdistuvan valvonnan laajentaminen oli johtanut rakennushygieenikon viran, koneteknillisten tarkastajien virkojen sekä julkisivujen tarkastajan viran perustamiseen.

Paitsi em. tehtäviä tuli rakennuslupaosaston valvoa, milloin kaupunki tontin luovutusehdoissa tai muulla tavoin oli määrännyt sen rakennettavaksi kaupungin viranomaisten hyväksymien piirustusten mukaisesti, että piirustukset oli laadittu sopimuksen mukaisesti sekä valvoa, milloin kaupunki oli rakennuttajana, että piirustukset olivat kaupungin ao. viranomaisen hyväksymät, ellei kysymyksessä ollut pienehkö rakennustarkastusviraston vaatima muutos.

Osaston päätehtävänä oli rakennuspaikalla tapahtuvan rakentamisen valvonta ao. rakennustoimenpiteen aloittamisesta aina loppukatselmuksessa tapahtuvaan hyväksymiseen saakka. Perustetun uuden valvovan rakennusmestarin viran haltijan tehtävänä oli mm. piirivalvojina toimivien tarkastusosaston rakennusmestareiden keskitetty valvonta sekä myös kadun erilleen aitaamista koskevien hakemusten esittely rakennustarkastajalle.

Osasto suoritti 8 230 rakentajien pyytämää katselmusta työkohteissa, minkä lisäksi pidettiin 419 loppukatselmusta sellaisissa rakennuskohteissa, joiden rakennuslupa oli vanhentunut. Yli-insinööri osallistui kokoushuone-, ym. niihin verrattaviin katselmuksiin. Lisäksi valvottiin loppukatselmuksissa annettujen määräysten määräraikaista noudattamista. Loppukatselmuksissa hyväksyttiin 692 uudis- ja 343 lisärakennusta sekä 1 254 rakennusmuutosta eli yht. 2 289 toimenpidettä. Hyväksytyjen uudis- ja lisärakennusten yhteinen tilavuus oli n. 4 456 560 m³, niissä oli 8 528 asuinhuoneistoa, joissa oli 24 313 huonetta. Hyväksytyissä rakennuksissa oli lisäksi tehdas-, varasto-, myymälä- ym. tilaa 502 781 m². Rakennusten lujutta koskevia rakennepiirustuksia osastossa tarkastettiin vuoden aikana 13 371 kpl.

Tarkastusosasto antoi rakennustarkastajalle 1 119 lausuntoa vastaavista työjohtajista ja 50 lausuntoa rakenteiden valvojista. Eri henkilöiden ja viranomaisten pyynnöstä valmisteltiin 412 lausuntoa asuinrakennusten verohuojennusta koskevista asioista ja liikevaihtoveron palauttamishakemuksia varten valmisteltiin 279 lausuntoa. Näiden lausuntojen antaminen kuului johtosäännön mukaan valvontaosaston tehtäviin.

Valvontaosaston päällikkönä oli osastopäällikkö ja muuna henkilökuntana valvontainsinöörejä, rakennusmestareita ja tarkastajia sekä tilapäisiä viranhaltijoita ja työsopimussuhteessa olevia henkilöitä.

Osaston päätehtävänä oli huolehtia valmiisiin rakennuksiin ympäristöineen ja

niiden käyttöön kohdistuvasta jatkuvasta valvonnasta. Uutta organisaatiota laadittaessa oli katsottu tarkoituksenmukaiseksi keskittää niiden rakennusten, joiden lopputarkastus oli pidetty, valvonta mahdollisimman suuressa määrin saman viranomaisen käsiin. Valvontaosastolle siirrettiin mm. pääasiassa terveydenhoitoviraston asuntojentarkastustoimiston tehtävät ja sieltä siirtyi neljä viranhaltijaa rakennustarkastusvirastoon.

Kertomusvuonna muodosti pääosan osaston työstä maistraatin päätösten, lopputarkasteluksissa annettujen määräysten ja rakennustarkastusviraston erikseen antamien kirjallisten määräysten valvonta. Erilaisia tehtäviä, kuten maistraatin ja muiden lausuntopyyntöjä, yksityisten ilmoituksia ja kanteluita sekä viraston eri osastojen ilmoituksia oli osaston hoidettavana 1 152, joista saatiin vuoden aikana selvitetynksi 593. Kirjallisia lausuntoja annettiin 96 ja kirjallisia määräyksiä 85. Toiminnasta voidaan vielä mainita syksyllä Suutarilassa suoritettu aluetarkastus, joka käsitti 135 erillistä rakennuspaikkaa. Osaston toimintaa haittaavana tekijänä oli toisen valvontainsinöörin puuttuminen, jonka virkaa ei kertomusvuoden aikana saatu täytetyksi. Osaston toimintasuunnitelman laatiminen ja vahvistaminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Julkisivu- ja tarkastustoimikunnat. Organisaatorisesti huomattavana parannuksena sekä rakennustarkastajan asemaa selventävänä toimenpiteenä voitiin pitää julkisivu- ja tarkastustoimikuntien sijoittamista viraston sisäisiksi apuelimiksi.

Julkisivutoimikunta oli kokoonpanoltaan seuraava: puheenjohtajana toimi rakennustarkast. Aulis Salo sekä jäsenenä kaupunkisuunnitteluviraston vt. pääll. Väinö Tuukkanen ja kaup.arkkit. Sakari Siitonen; heidän varamiehinään olivat asemakaava-arkkit. Olavi Terho, yleiskaava-arkkit. Olof Stenius ja 1. 10. lukien hänen tilallaan yleiskaavapääll. Jaakko Kaikkonen sekä vt. I apul. kaup.arkkit. Ossi Leppämäki. Maistraatin v:ksi 1964—1965 valitsemat jäsenet olivat prof. Aarno Ruusuvuori ja arkkit. Osmo Sipari ja heidän varajäsenensä arkkit. Jaakko Kontio ja Markus Tavio.

Tarkastustoimikuntaan kuuluivat puheenjohtajana rakennustarkast. Aulis Salo sekä jäsenenä kaup.lääk. Tauno Wartiovaara sekä palopääll. Olli Lyly ja heidän varamiehinään kaup.hygienikko Olavi Kilpiö ja vt. palotarkast. Gösta Willing. Maistraatin v:ksi 1964—1965 valitsema jäsen oli dipl.ins. Magnus Malmberg ja hänen varajäsenensä dipl.ins. Mikko Vahanen.

Julkisivutoimikunta kokoontui vuoden aikana 58 kertaa ja käsitteli 1 392 asiaa. Tarkastustoimikunnan vastaavat luvut olivat 54 ja 1 160.

Opastus- ja neuvontatyö ym. Henkilökunnan tarpeellista jatkokoulutusta, josta uuden johtosäännön mukaan rakennustarkastajan tuli huolehtia yhteistoiminnassa kaupunginhallituksen koulutustoimikunnan kanssa, ei vielä kertomusvuoden aikana voitu aloittaa. Virastossa pidettiin kuitenkin 40 neuvottelutilaisuutta, joihin rakennustarkastaja, osastopäälliköt ja teknillinen sihteeri osallistuivat. Henkilökunnan perehdyttämistä tehtäviinsä suoritettiin kaikilla osastoilla. Koulutustoiminnan piiriin on katsottava kuuluvan myös rakennustarkastajan ja yli-insinöörin vastaaville työnjohtajille pitämät 9 tiedotustilaisuutta, joihin osallistui kaikkiaan 299 henkilöä.

Huomattava osa lupahakemuksissa ym. tarvittavien lomakkeiden uusimistyöstä suoritettiin kertomusvuoden aikana ja lisäksi laadittiin vastaaville työnjohtajille tarkoitettut ohjeet.

Tilastotoimistolle tehtiin 8 230 ilmoitusta rakennustilastoa varten. Rakentajille jaettiin tarpeellisia ohjeita ja lisäksi viraston henkilökunta suoritti rakentajien neuvontaa ja opastusta.

Tulot ja menot. Rakennusvalvontamaksuista kertyi kaupungille tuloja 404 872 mk, sekä katumaan aitaamisoikeudesta 86 514 mk eli yht. 491 386 mk, mikä summa oli n. 1 % edellisen vuoden tuloja pienempi.

Toimiston menot kertomusvuonna olivat 950 412 mk eli n. 42 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Tämä johtui etupäässä palkkamenojen lisääntymisestä.
